

Udvælgelsen af de arealer, der søges genskabt som vådområder, vil ske efter bl.a. følgende kriterier:

- store natur- og miljøgevinster forbundet med reetablering, f.eks. for plante- og dyreliv samt for landskabsoplevelsen,
- sammenhængende områder, der kan fungere som spredningskorridorer, kan tilvejebringes,
- acceptabel vandkvalitet kan opnås,
- friluftsjakter til stede,
- landbrugsmæssig status som marginaljord,
- lokal interesse i projektet,
- acceptabel erhvervspris,
- lave anlægs- og driftsomkostninger.

Ud over handlingsplanen for større reetableringsprojekter af tørlagte søer og fjorde bør der kunne ydes økonomisk støtte til andre naturgenopretnings- og reetableringsprojekter, f.eks. biotopretablering i privat, lokalt eller amtligt regi. Denne indsats skønnes at omfatte ca. 10.000 ha over 10-20 år. Naturgenopretning i øvrigt vil generelt blive opmuntret i de kommende år. Man vil i EF løbende undersøge mulighederne for EF-medfinansiering af naturgenopretningsprojekter.

Alle projekter bør gennemføres i et tæt samspil mellem de berørte parter, så der opnås størst muligt medspil fra lodsejere og lokale myndigheder m.fl. Der kan allerede i dag konstateres stor interesse herfor.

Nogle af de mest værdifulde arealer omfattet af strategien vil i visse tilfælde blive søgt fredet efter naturfredningslovens kapitel III. Det kan bl.a. være tilfældet ved reetablering af tørlagte vådområder.

I sådanne sager udgør naturfredningsloven et nyttigt instrument, idet der på én gang kan gøres op med ejer- og driftsmæssige forhold i sammenhæng med fastsættelse af en erstatnings- eller overtagelessum.

Det har været overvejet at indføre en naturpligt, f.eks. på arealer omfattet af naturfredningslovens regler. Naturpligt kunne indebære en forpligtelse for ejeren til at opretholde en bestemt tilstand på arealet, så dets karakteristiske artsrigdom og naturværdier bevares.

Det findes ikke hensigtsmæssigt for tiden at indføre et sådant naturpligtbegreb, bl.a. fordi begrebet ikke findes at kunne gives et selvstændigt indhold ud over, hvad der følger af lovgivningen i øvrigt.

3.3.2. Udlægning af beskyttelsesbræmmer og -zoner langs vandløb

Der er bred enighed om, at vore vandløb og deres omgivende jorder, herunder de velafgrænsede ådale med enge og skrænter, udgør yderst værdifulde elementer i det danske landskab. Samtidig spiller udnyttelsen af de vandløbsnære jorder en afgørende rolle for næringsstofkredsløbet på selve arealet, for tilførslerne af næringsstoffer til vandløbene og for vandløbenes fysiske tilstand. Herved får den jordbrugsmæssige udnyttelse også en væsentlig rolle for plante- og dyrelivet på jorderne og nede i vandløbene.

Tidligere tiders forholdsvis ekstensive udnyttelse af engene og de øvrige vandløbsnære jorder til græsning og høslæt stillede ikke de store krav til jordernes afvandingstilstand. Da brugen af hjælpestoffer som gødning og bekæmpelsesmidler samtidig var yderst begrænset, husede vore oprindelige ferske enge og de uberørte, slyngede vandløb et rigt og varieret plante- og dyreliv.

Som led i det stedse mere effektivt drevne jordbrug er betydelige tidligere uudnyttede eller ekstensivt udnyttede vandløbsnære arealer inddraget i den intensive drift, således at de i dag dyrkes med salgsafgrøder og grovfoder. Disse udnyttelser har nødvendiggjort kulturtekniske indgreb i form af dræning og vandløbsregulering, hyppig og ofte hårdhændet vandløbsvedligeholdelse og et øget forbrug af gødnings- og sprøjtemidler.

En meget stor del af vore vandløb er derfor i dag kendetegnet ved ringe fysisk variation, okkerbelastning, forøget tilførsel af plantenæringsstoffer, jord og sand. Plante- og dyrelivet er blevet ændret og er mindre varieret, både i selve vandløbene og på de vandløbsnære jorder. Oprindelige ferske enge og uberørte, slyngede vandløb er forsvundet i en sådan grad, at de få, der er tilbage, bør sikres i deres nuværende tilstand.

Intensiv landbrugsmæssig udnyttelse af de vandløbsnære arealer spiller i dag i mange tilfælde en begrænset rolle for de enkelte bedrifters økonomi, og en del arealer er i dag opgivet og henligger i krat eller anden udyrket tilstand som følge af bl.a. for optimistiske vurderinger af levetiden af og økonomien i de gennemførte dræningsprojekter.

Samtidig er det i vide kredse blevet erkendt, at der er betydelige offentlige og pri-